

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

4 19/1

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. nép-
oktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknel minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknel:

egész oldal ... kor. 32. — negyed oldal ... kor. 8.
fél oldal ... • 16. — nyolczad oldal • 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz

A katolikus iskola védelme.

Ismét egy fényes példa arra, hogyan kell a kath. iskolaügyet megvédelmezni. Bende Imre nyitrai püspök úr 100.000 koronát adományozott a nyitrai kath. népiskolák főtartására és fejlesztésére.

A fejedelmi adományt tevő főpásztor nem szorul a mi szerény magasztaló sorainkra és így teljes őszinteséggel fejezhetjük ki véleményünket, hogy a kath. népoktatásügy ily fejedelmi adományokkal szebb jövő elébe néz, mert minket éllet a remény, hogy a példa hat és a magyar kath. társadalomban ismét föléled a hitvallásos iskolák iránti ragaszkodás és áldozatkészség. — A hitvallásos iskola főtartása nem pusztán az egyház érdeke, hanem a magyar nemzet életérdeke is, s a ki a hitvallásos iskolát támogatja, méltó a nemzet hálájára.

Az adományról a Nyitrai megyei Szemlében a következő irat jelent meg:

«Az egyházmegyei főtanfelügyelőségtől.

Főtisztelendő tanár és szerkesztő úr!

Ha meg nem hallotta volna, örömmel értesítem, hogy ő méltósága a püspök úr f. hó 25-én a nyitrai városi kath. elemi iskolák további fejlesztése és fölvirágoztatására 100.000 koronát küldött át a ft. káptalan kezelésébe. Szomorú viszonyaink között mi sem bizonyosabb, mint az, hogy tévutakra került keresztény társadalmunk csak a kath. iskola által regenerálható, azért lelkes örömmel és leghálásabb szívvel üdvözljük ő méltóságát a Csáky- s Meszlényiek sorában. Ielünk tövöböl kívánva, hogy ő méltóságát egyházmegyénk jelesen a népoktatásügy javára — mely előtt viszonyaink között minden más jótékonydignak háttérbe kell szorulnia — az élet Ura legjobb egészségben még számos éveken át éltesse.

Kérve e nagylelkű adománynak becses lapjában való rövid közlését, kiváló tiszteltem mellett szívöves üdvözlettel főtisztelendő tanár úr tisztelő hives Nyitra, 1903 szeptember 26.

Mihálik József, apátkanonok».

Hogyan kell leghelyesebben tárgyalni a népiskolákban az alkoholizmussal járó veszélyeket?

(Folytatás.)

Oktató példák az alkoholizmus veszélyeiről.

Kedves gyermekeim! Mivel ma jök voltatok és szépen feleltetek, elmondom nektek a *megfagyott ember* történetét.

Az elmúlt télen történt ez a szomorú eset. Nagyon hideg volt, sűrűn esett a hó, a szélvihar sivitva hordta a fehér pelyheket. Az emberek behúzták magukat meleg szobácskáikba. Csak egy szegény ember nem tehetett most ezt, mert neki a városba kellett menni a bíróság elé, hova az napra rendelve volt. Fogata nem volt, fuvarost nem fogadhatott, kénytelen volt gyalog elindulni. Ment, mendegélt szegény, küzdve a nagy hideggel, míg egyszer egy esárdához ért, hova be is tért megpihenni és átfázott tagjait fölmelegíteni. Itt azon reményben, hogy a további utat könnyebb szerrel megteheti, néhány kupa pálinkát vett magához. És mi történt? Alig tett néhány száz lépést, mire álmosodni kezdett; erejét végre nem bírván, leült és ott fagyott. Hiába várta szegény családja. Másnap holtan szállították haza a kétségbeesett család nagy szomorúságára.

Megölte szegényt a pálinka, melyről azt képzelte, hogy erőt és meleget ad; pedig mennyire tévedett. Hiszen ma már tanuljátok az iskolában, hogy a pálinka, valamint egyéb szeszital nem képes arra, hogy az emberi testnek erőt és meleget adjon, sőt ellenkező hatású, mint a most elmondott szomorú történet igazolja.

Aki bizott a szeszital táplálójében.

Ismertem, édes fiaim, egy embert, ki lassankint annyira belemerült a szeszitalok élvezésébe, hogy utóbb már alig evett, csak mindig ivott, mikor szerét tehetette. Azt képzelte, hogy őt az ital ugysis kellőleg táplálja. De aki ismerte őt korábban, észrevehette, hogy az egykor telt

arcának élénk színe eltűnt, megfogyott; a szemek homályosak, beesettek; étvágya nem volt, folytonos gyomorhaj üldözte: ereje nap-nap után fogyóban lévén, végre nem dolgozhatott. Ekkor orvosi segélyhez folyamodott. Az orvos megvizsgálta és megállapította, hogy a sok szeszital élvezése testének szervezetét már úgy megtamadtta, hogy azok kénytelenek működésük céljának megfelelni; a gyomor egyáltalán nem képes az emésztést előmozdítani, s így reményt alig nyújthat a fölgyógyuláshoz.

Szegény ember még fél évig élt csak.

Ebből is okulhatunk, hogy a szesz nem tápláló.

Egy talált holttest.

Virradóra kelt az idő, mikor a falu mező-öreg jelentkezett az eljárásnál, hogy a határban eserdező patak átjárója alatt egy középkorú ember holttestére akadt. Nyomban megindult a vizsgálat és kiderült, hogy a szerencsétlen ittas állapotban botorkált az esti órákban hazafelé, az átjárón egyensúlyt veszítve a patakba bukott, hol segítség nem lévén, belefullt. A szerencsétlent özvegye, három kis arvajával siratta. Ime ismét egy áldozata a mértéktelen borivásnak.

A választás követelése.

(Polgári jogok tanításánál.)

Most három éve történt, hogy egy választókerületben a kortések (lélekvásárlók) úgy leítták választóikat, hogy azt sem tudták, hol a fejök. A választási helyiségnél azután az összesereglett választók két ellenfele jelöltjeiken összevesztett olyannyira, hogy a esendőség nem volt képes a rendet helyreállítani; a katonaságnak kellett közbelepnie és lövésre is került a dolog.

Ekkor menekült, ki merre tudott, de sajnos, a csataterén négy ember holtan terült el és számosan megsebesültek.

Ez a jelenet is egy ijesztő példája a mértéktelen ivásnak.

Becsületes választó honpolgár nem engedi magát leitatni, nem hallgat a kufár csábító szavára, hanem legjobb lelkiismerete szerint eszelekszik.

A bucsú áldozatai.

(Hitvánból, a bucsú előadásánál.)

Egy községben bucsú volt. A nép örege, apraja sietett a földszített templomba, védszentjének tiszteletére. Ily napon harangok zúgása mellett zarándokoknak össze a jámbor hívők is a környékből, kik isteni tisztelet végeztével fölkeresik ismerőseiket, rokonaikat, kiknek társaságában eltöltik a kedves napot.

De néhány elvetemült suhancz, nem gondolva Istenre, inkább a köresmában élvezte zeneszóval a gonosz szeszitalokat. Mi történt? Estefelé már mind megrészegettek, összeveszttek s oly véres harez folyt le köztük, hogy kettő nyomban meghalt, négyen pedig súlyos sérüléseket szenvedtek.

A bíróság azután a tetteseket sok évi börtönbüntetéssel sújtotta.

Lássátok fiaim! milyen szomorú következménye lehet a mértéktelen ivásnak.

Jó emberekre, kik bucsú napján — a mint illik — a templomot keresik föl, Isten áldása var, ellenben, ki Ötöle elpártól s templom helyett a köresmát bujja, földi életében semmi boldogságra nem számíthat.

A vásárfia.

Tehenet hajtott az apa a vásárra. Otthon meghagyta gyermekeinek, hogy jól viseljék magukat, úgy majd hoz nekik vásárfiát. A tehenet megvettek, árát zsebre tette az apa és vett vásárfiát is. A tehénvevő követelt áldomást az eladótól. Vigan iddogáltak s mindig jobban-jobban izlett nekik a bor. Poharazgattak késő éjfélig. Vegre sok kocczintgatás után már holt részekre lettek, a köresma udvarán elaludtak, csak hajnalban ébredtek föl arra a meglepetésre, hogy az eladó zsebéből kiemelték a tehen árát, a vevő orra elől pedig elhajtották a riskatehenet. Kedvetlenül sompolyogtak hazafelé, mert nagy kárt vallottak s így drága volt a vásárfia is.

Rendszerint megboszulja magát a szeszital mértéktelen élvezése.

Kákosy József.

(Folytatása következik.)

Kalazanti szent József.

Aug. 27.

A világegyház demokráciájának szelleme, üdítő szele az évszázadokévtörténetében tisztítóan futott végig számtalan esetben. Valahányszor az idők megújuló hullámainak szeszélye az emberiséget megrázkódtatta, az isteni Gondviselés mindig küldött a Szentlélek tüzetől megihletett apostoli lelkeket, hogy a gyomot és gatz az emberek szívéből kiirtsák, s példájukkal másokat magukkal ragadván, önfeláldozóan munkálkodtak a sülyedő emberiséget révparthoz unszolni. A tizenhatodik század reformátorai a régi hamisítatlan eszméket széttépték s a nép rohant az erkölesi züllés felé; akkor megjelent egy hatalmas egyéniség, ki letette nemesi köntösét, lemondott a földi javak hiúságairól s a keresztény felebaráti szeretet és gyermekmentés fénylő példájaként tűnt föl: *Kalazanti szent József.*

A keresztény demokrácia nemesak hirdeti főnhangon az osztozkodást, nemesak szent Márton felköpenyegeről beszélhet fagyos hideg időben; hanem férfiakról, kik nemesak földi javaikról mondanak le embertársaik javára izzó krisztusi szeretetből, hanem fölállozzák saját életüket, kényelmüket az emberiség iránt való igaz ideális szeretetből.

Az emberiség iránti kiváló szeretettől hevülő férfiú volt Kalazanti szent József, ki bennünket annál inkább érdekel, mert nemesak mint ember, hanem mint pedagógus is példányképül

szolgálhat minden tanítónak. Az anyira magasztalt, sőt sokak által imádott Rousseau a gyermekeket nevelőkbe küldi: míg a kath. nevelés-tanokban is alig említett Kalazanti önfeláldozóan saját javairól, méltóságáról lemondott és az elhagyatott gyermekeket fölneveli az egyház és haza javára.

Kalazanti szent József Spanyolországnak Peralta városában született 1556. év szeptember 11-én. Atyja, Kalazanti don Pedró nagy reményeket helyezett fiába, az ősi tradíciókhoz híven őt jogi pályára szánta. Édes anyja, Gastoni Mária igazán eszményi nő volt, kire bátran idézhetjük Eötvös ez igéit: «Az élet legnehezebb iszonyait együtt hordva férjével, ő nem vet meg semmit, még a legkisebb házi gondot sem, mint gondoskodására érdemtelent; nincs semmi oly nagy, mitől visszajedne, semmi oly csekély, mit elunna, mert mindennek egy nagy ezéja: a szeretet: mintha holdnak alkotta volna a Teremtő a komoly férfi mellé, hogy vonzalmát követve, csak körülötte mozogjon s ha rejtve is, míg egén nap sugárzik, föltűnjék, mihelyt éj lett fölötte s világára szüksége legyen».

Kalazanti édesanyja gyengéd szívének nemes-sége, gyöngédsége tulajdonát alkották a kis nemesnek is. Mint kis fiú egy székelt vett, arra fölállt és tanította, buzdította többi kis társát. A figyelmes hallgatónak pedig apró ajándékokkal kedveskedett, szülei engedelmevel. A felsőbb iskolában azután még áldásosabb volt környezetére jámborságával és szeretetével: a jót öregbítette társaiban a hibákat gyomlálta.

Sok lelki küzdelem után édes jó anyja segítségével sikerült megnyerni atyjától is az engedélyt, hogy pap lehessen.

Kilencz évig lelkipásztorkodott hazájában, míg fölvilant e gondolat agyában: «El Rómába!»

E lelki szózat nemsokára megvalósult s az ifjú pap, kire fényes állás várt hazájában, vándorbotot vesz kezébe s a Pyrenäek deli részéről, hol az Ebró hőmpolygeti fodros hajait, elment a sok dicsőség s fájdalomlatta Rómába. Itt elszorult szívvel látta, mint züllemek el a gyermekek az utcákon esatangolva kérte a tanítókat, vennék föl ezeket iskolájukba, mit ezek ingyen nem akartak megtenni. A gyermekek elvadulását még fokozta a föllépő pestis, mely számos gyermeknek rabolta el szülőjét. Ez szentünk nemes szívét igen mélyen érintette.

Most ismét más gondolata támadt, szinte önmagától: «A szegények te read maradtak, te beszél a szegények oltalmazó gyámola». S a gondolatot tett követte, 1587 őszén alapította az első «szegény iskolát», melyben ingyen nyertek tanítást, ellátást a szegény gyermekek.

Rövid idő alatt 100 növendéke volt s az így fölzaporodott gyermek-reget már nem volt képes egyedül oktatni, maga mellé fogadott jelentkező tanítokat s rövid idő alatt megalkotta a piaristák rendjét s egy lelkes kis csapat Kalazanti vezetésével «Pia scola» elnevezés alatt létesített iskolát.

Ez aranyos mű folyton fejlődik, bár Kalazanti-nak is sok keserőséget okozott, mégis nyugodtan hajlotta le fejét. A világosság és igazság győzött.

Hazánkknak is sok nevezetes férfit adott a rend: Révai Miklós, Dugovics András híres írók, Erdőssy Sylveszter szabadsághős, Szabóky Adolf, az első legényegylet alapítója. Lévay Imre, Pintér Kálmán stb.

Hajtsuk tehát meg zászlónkat áldólag a nagy népnevelő előtt és idézzük föl e mondását, megőrizvén azt szívünkben: «Fontoljátok, vizsgáljátok s hecsüljétek meg hiratalotokat, a ti kezétekben fekszik ideiglenes sörök boldog-ága az ifjúságnak, melyet vezetéstekre bíznak. Titeket áld vagy átkoz az itt és a síron túl».

Budapest.

Urbányi.

Az Országos Katholikus Kántori Nyugdíj-Egyesület ügyében.

A hozzám intézett számos levélre képtelen lévén külön-külön válaszolni, e helyen teszek a legtöbb érdeklődő kérdésének eleget.

10 évi eltöltött szolgálati év után a biztosított nyugdíj összegének 50%-a, azontúl minden év után 20%. Özvegy, férje nyugdíjának 50%-át, az árvák 10%-ot élvezhetnek.

Hogy pedig azon kívánságnak eleget tehessek, miszerint a nagy jövedelmű kántorok maguknak nagyobb nyugdíjat biztosíthassanak s a karnagyok is tagjai lehessenek, a 300 koronásat fölöm s e helyett egy 1600 koronásat fogok proponálni. Így lenne: 400, 800 és 1600 koronás nyugdíjigény.

Ezzel elérhetjük azt, hogy Magyarország összes templomaiban működő kis és nagyjövedelmű kántorok egy országos intézményben egyesülhessenek.

Már most csak még azt akarom megjegyezni, hogy azt mindenki beláthatja, miszerint így országosan tömörülve, már a tagok nagy számánál fogva is, mindenkor nagyobb nyugdíjat biztosíthatunk, mintha erőnket szétforgácsolva egyházmegyénként csoportosulunk.

S mivel a leendő intézmény a legkisebb nyugdíjánál is nagyobbhat biztosíthat, mint most bármely egyházmegye, az országos egyesülés semmi nehézségbe nem ütközik, csak fent és lent jóakarát kell hozzá.

S hogy e jóakaratot biztosíthassuk, kell a minél nagyobb számú jelentkezés. A szövetekezeti eszme tette erőssé, hatalmassá és nagyvá Angolországot, ez teszi azá majd a kántortanítókat is, ha mindnyájan megértjük egymást. Tehát Isten nevében előre!

Bussa u. p. Szakal (Nógrádm.).

Szokolay István,
az Orsz. Kath. Kántori Nyugdíj-
Egyesületi ügy előadója.

KÜLFÖLDI TANÜGY.

A francia népiskolák. A francia kormány az ex-kispap, Combes kormánya fanatikusan folytatja azt az áldatlan munkát, a melyet a kongregációk üldözésével kezdett meg elődje, Waldeck-Rousseau. Legutóbb 135 iskolát záratott be, melyeket a szerzetesek egy év leforgása alatt, a kongregáció-törvény életbe léptetése után nyitottak meg. Most még tovább megy. Még a folyó első felében törvényben mondották ki, hogy az összes katolikus és községi elemi iskolákat laicizálni kell, azaz: államosítani. Chaumié, az új közoktatásügyi miniszter nem

akar elmaradni elődje: *Leqques* mögött s gőzerővel fogott hozzá az államosításhoz, a mi részben kegyetlenebb és istentelenebb munka, mint nálunk, mert a franciaia állami iskolából egyáltalán ki van küszöbölve mindenemű hitoktatás s minden pozitív vallástól független, úgynevezett laikus morált adnak elő. Ennek a morálnak meg is van a hatása a nagykorú büntetések szaporodásában, de meg inkább a kiskorúakéban, a mi ugyancsak fosztó és kétségbeesett mérveket öltött. Sőt a legújabb franciaországi statisztikai adatok azt a megdöbbentő tényt is konstatálják, hogy a házasságok száma meglepően apadóban van, nem a nagyobb városokban, a mi nem volna meglepő, hanem kisebb városokban és falvakban, a mi igazolja a franciaia nép rendkívül lassú szaporodását s e tekintetben Európában szomorú nevezetességre vergődött. *Chaumié* közoktatásügyi miniszter tehát az utóbb sürgős rendeletet adott ki az elemi iskolák államosítása dolgában. Elrendeli, hogy már augusztus elsőjéig mutassanak be neki terveket új iskolák építése tárgyában, vagy terveket a községi, vagy meglévő iskolaépületek átalakítása tekintetében. Az új tanévben nyilván már teljes mértékben akar működni az állami népiskola. Megjegyzendő, hogy ugyanez a rendelet azt követeli a prefektusoktól és tanfelügyelőktől, hogy minden erjükkel a *leányiskolák államosítására* fordítsák. A szabadkőműves köztársaságnak szüksége van a jövőben francia anyák vállalatlanságára. Ezért csukták be azt a főt emeltett 135 iskolát is, a melyek közül a legtöbb elemi leányiskola volt, s a melyeket vagy lefoglaltak állami célokra, vagy helyükbe egészen új állami leányiskolákat alapítanak. A vizsgálató ilyen szomorú körülmények között csak az, a mit *Montalembert*, a nagykatholikus vezérférfi mondott, hogy tudniillik a szerzetesrendek minden áldozatos után megerősödvé térnek vissza; üldöztek őket 20 év előtt még jobban megerősödtek. Így lesz ezután is, jobb időkben.

EGYESÜLETI ÉLET.

Meghívó. Pápa-Csóth kerületi róm. kath. tanítóegyesület. I. é. október hó 14-én Kúp községben tartja őszi vándorközyűlést, melyre a tagok és a tanügybarátok biztatással meghívotnak. Targysorozat: I. 9 órákor szentmise, II. Elmek megnyitó és beszámoló, III. Az új tagok felvetele és az eltávoztottak törlése, IV. A tavaszi közgyűlés és egy választmányi gyűlés jegyzőkönyvének fölolvastása és hitelesítése, V. Szabó István pápai tanító a phonomunka tanítását adja elő és végül a helybeli gyermekekkel gyakorlatilag is bemutatja. Kövér Dénes marozdóti tanító pedig a helyi és változásait tanítja szintén a helybeli gyermekekkel. Erre Sics János pápai tanító a Tolyó @ben Budapesten tartott továbbképző-tanfolyamról tart fölolvastást. Minden egyes előadás után bírálat. VI. Félóra szünet, mely alatt a «Gondviselés» tagsági könyvecskék osztanak ki, nekiközben a tagsági díjak és az összes hátrétek szelvények be. VII. A könyvtár gyarapítása ügylen tanácskozás. VIII. A «Tanügyi Értesítő»-re, a választmány által hozott határozat helybenhagyása és az Eötvös-alapba való belépes ajánlása. IX. Indítványok, jelentések telele és azok tárgyalása. X. Haydu Lajos elnök által adott húszkoronás aranyra a következő pályá-

kérdés tüzetik ki: «Mi módon és minő példakkal lehet legezészerűbben az iskolásgyermekek szívében az önfelelő hazaszeretetet fölőleszteni, fejleszteni és államosítani?» A jellegős levélkével ellátott pályaművek az 1904. évi február végéig Lakos Istvanhoz küldendők P. Gyimóthra. A kik a «Gondviselés» tagsági könyvecskét még be nem adták, postafordulával az elnökhöz küldjék. I. god. 1903 szeptember 17-án. *Haydu Lajos* egyleti elnök. *Lakos István* egyleti jegyző.

Tanítói gyűlés. A kékkői róm. kath. tanítói kör szeptember 24-én tartotta gyűlését Zsélyben, mely Morvay Lipót esperes, tanfelügyelő remek megnyitójával vette kezdetét, majd Kopcsa István szklabonyai kántorától tartott tanulságos fölolvastást a keresztény szocializmusról melynek behatása alatt Úrozdi Pál házassáncvéi plebános 10 korona jutalmat ajánlott föl a jövő gyűlésre e tétel legjebb megírójának: «Miként nevelheti az iskola gyermekeiket Isten- és hazaszeretetre?» E tény magában hordja jutalmát. Gyürky Antal jegyző indítványára kimondta a kör, hogy az «Országos Katholikus Kántori Nyugdíj-Egyesület» eszméjét pártolja és ez alkalomból halásan üdvözli az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács elnökségét. Egyszermind a jelenvoitak kivétel nélkül tagokul jelentkeztek. A kör példát nyújtott az esztergomi egyházmegye tanítói körének azzal is, hogy az esztergomi kir. érseki tanítóképző tápntézetének alapítótagja lett. Végül tisztujtás volt, a melyen megválasztották: elnökül Szokoly István, jegyzőül: Kopcsa István, pénztárnokul: Konstanty József. A Himmusz élénkelésével a tanulságos gyűlés véget ért. *Tudósító.*

Tanítók gyűlése. «A rozsnyó-egyházmegyei róm. kath. tanítóegyesület» aug. 31. és szept. 1-én tartotta Sagótarjában XXI-ik közgyűlést, nagyvárosos és főt. Marsó Géza apátkanonok, egyházmegyei főtanfügyelő, több kerületi esperes-tanfügyelő, mintegy 120 egyesületi tag és számos vendég, a salgótarjáni tantestület és előkelő polgársága, a «nógrádmegyei általános tanítóegyesület» érdemes elnöke és főtikára s Meszlényi Zoltán, volt kir. tanfelügyelő jelenlétében. Marsó Géza t. elnök föl hívja a tanítóság figyelmét arra, hogy a mai materialisztikus irányzat pizskos haszonlesése már az iskolák falai közé is beférkőzött, mit a meg-megújuló panasz eléggé igazol. Az ifjúság könnyelmű mulatságok után áhítók és korosmákba jár. A szülők pedig mundezt gyanuatlanul, aggodalom nélkül nézik. A törvényhatóságok ide vonatkozó rendelete üdvöcsak úgy lehet, ha róla a nép tudomást szerez: ki kell tehát azt a templomban és községházban nyilvánosan hirdetni. A szülők gondatlansága miatt romlik meg a gyermek; azért a szülők a helyes nevelés módozatairól föl kell világosítani, az iskolásgyermekeket a rossztól óvniunk, az erényekben gyakorolnunk s a jóban példánkkal erősíteniük. Fejtezeti az ifjúsági egyesületek hasznos voltát: állítja, hogy ez van hivatva a telhetetlen, államförforgató szocializmusnak is gátat vetni. Erre Tóth Géza világi elnök üdvözölvén a megjelent tagtársakat és vendégeket, a gyűlést megnyitja. Fölolvassa a püspöki körleveleknek az iskolaügyre, a tanítóságra vonatkozó részleteit, melyek között nevezetes az a rendelet, mely a felkészkedő pap-ságot kivétel nélkül egyesületünkbe belépni kötelezi. A főtanfügyelő úr 30 koronás pályadíjára beérkezett két dolgozat. A bíráló-bizottság véleményének meghallgatása után a díj Makkay György, lapujtói tanítónak ítéltett oda. A pályatétel: «A tizedes törték szorzása és osztása» (mintaléczke), nagy terjedelme miatt nem volt föl olvasható, de a közgyűlés óhajítja, hogy hivatalos lapunkban, a «Népevelő»-ben, tétessék közzé. A kötelező munkálatok közül: 1. «Mi módon kell az iskolai életet berendezni, hogy az mindenben a gyakorlati életet szolgálja?» *Kishonti Pál*, 20 koronával. 2. «Miként kell a természetrajz ásványtani részét kezelni, hogy annak a növendékek egykor a gyakorlati életben hasznát vehessék?» *Wimmer Vinczé*, 10 koronával jutalmaztatott. Az első dolgozata föl is olvastatott, melynek vezérfonalra ez: 1. Jól meg kell választani a tanítandó anyagot. 2. Az ismeretek közlésének módját vitassák meg a kartársak (a tantestület, vagy közgyűlés). 3. A népiskola a kör követelményeinek megfelelő módon szereztessék föl. 4. A tanultakat sokszor

...alkalmazni kell, hogy az iskolából kikerült
gyerekek az életben felhasználhassák. 5. Tanításunkkal ne
csak utazókká, hanem önmunkálkodókká is képezzük
a gyerekeinket. Ezután *Meszlényi Zoltán* úr, a «Magyar
Tanítók Biztosító Szövetkezete» képviselője szól a szövet-
kezeti intézmény nagy gazdasági hatásairól. A tanítónak
a nép érdekében pártolni kell épen a magyar gazdák
szövetkezetét, mely helyi képviselőtét kizárólag tanítók-
nak adja s a tanítók biztosítását a legelőnyösebben veszi
fel. Indítványa, hogy 1. az egyházmegyei hatóság engedje
meg a tanítóságnak a helyi képviselet elvállalását, 2. ajánlja
a tanítóknak a biztosítást, 3. az egyesület minden taghoz
felhívást küldjön az intézmény pártolása miatt. A fonomimikai
módszer fölött való vitát bevezette *Rehák Edé*. Kísérleti
tapasztalatait adja elő. Az új módszer érdekli a gyerme-
ket, azért könnyű a tanítás. Bemutatja néhány hangnak
mimelését és fogalmát adja, miként lesz a hangképből
szókép. *Kohányi János* azt tartja, hogy az iskolában, e
módszerrel lehet sikert aratni, de a népes osztályban
nincs nagy jövője. *Magyar Béla*: A tanító mesél, a gyer-
mek játsszik s észre sem veszi, hogy ő most komoly munkát
végez. Öntudatlanul önmunkálkodásra serken, jellemé
kialakul. Szerinte épen az osztályban e módszernek
kiváló jelentősége és eredménye, hol az idővel nagyon
kell takarékoskodni. Az egyesület határozatilag ajánlja,
hogy fonomimikával minden tag tegyen kísérletet. Beható
vita indult még az «Ifjúsági egyesületek» kérdése fölött.
Hozzászóltak: *Tóth Géza, Rehák Edé, Kohányi, Meszlényi, Makray*
és *Gálfi* úr. A közgyűlés határozatilag kimondja, hogy az
«Ifjúsági egyesületek» szervezését, vezetését ki-
válóan hasznosnak, a népi nevelés érdekében fontos tényezőknek
tartja: ezért minden tagját e terepen is buzgó műkö-
désre hívja föl. Szóvá tették a «kántori nyugdíj-intézet»
létesítésének eszméjét, mely az «országos tanítói nyugdíj-
intézet» keretében nyerhetne legalkalmasabb megoldást.
A főjegyző jelentéséből örömmel vették tudomásul, hogy
egyesületünket egészen úgy, mint körj részében, a
vezető irányítás, az erőteljes munkakörök az elsők
egyikévé tették: hogy bizóvító egyházunk, szeretett
házunk iránt való szolgálatai példászerűek s megbecsül-
hetetlenek. A tisztviselői kar egyhangúlag újra megválasz-
latott, csupán az elhunyt főpénztáros helye töltetett be
az erővel, *Rehák Edé*, losonezi kántárs személyében.
A kedélyes főszókkal fűszerezett közbeséd után, a gyári
tanítók szíves veztése s szakszerű magyarázatai mellett,
esportonként megtekintettük az acél- és üvegyárak mű-
ködését, hogy sok hasznos, tanulmányos tapasztalattal gazdál-
kodva térjünk vissza aprotornyos his községekbe, föl-
dolgozni s népünk boldogítására felhasználni e tapasztal-
tatainkat is. Tornafülső, 1903 szeptember 8. *László*
Magyartól egyesületi főjegyző.

IRODALOM.

Félév alatt 20-ig Vezérkönyv a számtanításhoz az
első népiiskola I. osztálya számára. Az egész évi anyag
röviden földolgozása. Ezen cím alatt Keeskés Ernő kapos-
tati elemi tanító egy könyvecskét írt s adott ki, melyben
a szerző pár év előtt a «Magyar Pédagoziá»-ban röviden
leírt számtanítási módszerét mutatja be és pedig
elméleti és gyakorlati részben. Az elméleti részben szól
a számtani szemléltetésről általában. A szemléltető esz-
közökről. A számképekről. Gyakorlati irányról a szám-
olástól. Az anyag fölőszításáról stb. Ezen fejezetek
elől ismerteti a szerző az ő módszerét, melyvel az orosz
számológép mai használati módját teljesen elveti s a leg-
előszemléltető eszköznek tartja az oly szemléltető képet,
mely a gyermek szeméi előtt mint *állandó kép* szerepel.
Szerző szerint eddigi szemléltetés nem szemléltetés,
hanem bizonyítás. «Behíonyítottuk a gyermeknek, hogy
2 + 6 csakugyan 8, akár függőlegesen, akár vízszintesen,
akár két, három sorba helyeztük el a golyókat, tárgyakat,
vagy alakot stb. Szétbontottuk, összeraktuk s mindössze
csak annyit értünk el, hogy a gyermekek elhitték, a mit

behíonyítottunk nekik, de meg nem értették.» Ez a
szerzőnek kissé merész állítása. Hiszen a gyermek épen
az összerakás, összetevés által szerzi meg a mennyiség
fogalmát: ez a megszerzett fogalom a szétbontás, benn-
foglalás, elvevés által tisztázódik, világosodik. Ha a 2 fogal-
mat akarom ismertetni, egy tárgyhöz kell hozzátennem
még egy tárgyat: ha a kettőt egygyel összehasonlítom,
akkor tűnik föl a gyermek előtt tisztábban a fogalom: a
mennyiségeket megkülönbözteti, észreveszi, hogy a 2 az
1-nél nagyobb, tartalmában bővebb, még egyszer akkora.
S mindezt nem azért *hiszi el*, mert behíonyítottam, de
érténi fogja, mert a mennyiséget szeméi előtt hoztam
létre, szeméi előtt, kézzelfoghatólag állítottam elő a
kisebből a nagyobbat s a szerzett fogalmat az össze-
hasonlítással szilárdítom, azt a gyermek érténi fogja.
Szerző föntebbi állításának behíonyítására a következő
példát hozza föl. Húzzunk pl. a közönséges orosz számoló-
gép egyik sodronyára 8 golyót s mondjuk: itt van 9 golyó.
Égyetlen gyermek sem fogja azt mondani, hogy az
csak 8. Kérdezzük meg tőlük, hogy hányszor 3 golyó van
a sodronyon! Bizonyosan azt felelik: háromszor 3 golyó!
No én az ilyen nem merném megreszkírozni. Vagy
figyelmesek a tanítványaim s szemmel kísérték munka-
mat, akkor bizony rá fogják mondani, hogy az csak
8 golyó, vagy nem figyeltek, akkor a tanításom nem ké-
pes figyelmüket lekötni s abbéli tudásuk is, hogy 9 golyó-
ban a 3 golyó háromszor van meg, csak szájkötudomány.
De ennek oka nem az orosz számológép (melyet szerző
csak kikapogató eszköznek nevez, hanem a rossz szem-
léltető a tanító. Keeskés szerint a legtökéletesebb szem-
léltető, eszköz az állandó csoportosítású, azaz olyan
számkép, mely az egyes számköröket mindig ugyanabban
az alakban mutatja. Pl. az öt $\bullet \bullet \bullet$. Az ilyen számképet a
gyermekkel megfigyeltetjük, lerajzoltatjuk, képzeletben
való földézésüket begyakoroljuk s ezáltal szerzi meg a
gyermek a mennyiség tiszta fogalmát. Pl. a fontú számké-
pénnél látja a tanuló az ötlet egyült a 4, 3, 2, 1 számké-
pét is: látja, hogy az 5 a 2-ből és 3-ból, az 1-ből és
4-ből van összetéve s érti. Ha számkép előtté nincs is,
látja képzeletben világosan a mennyiség minden egyes
részét. Hogy a gyermek képzeletben is világosan lássa a
számképet, a gyakorló részben nagy súlyt fektet a kép-
zeletben való földézés begyakorlására. Szerző számké-
peivel szemléltet a begyakorlás előtt és a begyakorlás
után. A begyakorlás előtt az állandó csoportosítású, be-
gyakorlás után pedig a változatos csoportosítású képek-
kel szemléltet. Az anyag fölőszításában szerzőnek elve,
hogy a kisebb számkörökre általában kevesebb időt kell
számítani, mint a nagyobbakra s nem hiszi, hogy a számtani
tudás alapja biztosabb lesz, ha az idő nagy részét az
1—10-ig terjedő számkörrel tölti el. A sokszorosásról,
bennfoglalásról, részekre osztásról, tényezőre bontásról
az első négy szám ismertetésénél szót se tegyünk addig,
míg legalább a négyet is meg nem ismertettük. Nem helyes-
lem sem azt, hogy a kisebb számokra kevesebb időt
fordítsunk, sem az utóbbit. Én mindig az erős fundamen-
tumnak vagyok híve s tapasztalatom arról győzött meg,
ha a 10 számkörben tanítványaim szabadon mozognak,
ha a 10 számkör ismeretét teljesen elsajátították, a
20—30—100 számkör megismerése és az azokban való
számolás könnyen megy nekik. Az 1—2—3 ismertetésénél
pedig a bennfoglalást, részekre osztást, tényezőre
bontást elengedhetetlennek tartom, hogy miért, soraim
előlén már elmondottam. De szerző önmagának is ellet-
mond, midőn a fejezet végén a következőket mondja:
«A mennyiségekről csak összehasonlítással alkothat
magának fogalmat a gyermek: azért az egyet külön, össze-
hasonlítás nélkül tárgyalni teljesen célteljesített dolog».
Vannak nagyon szép és nagyon helyes eszmék szerző
munkájának elméleti részében és azokat még szebben
mutatja be a gyakorlati részben, a melyben az I. osztály
anyagát módszeres tárgyalásokban mutatja be. Az
1—20-ig terjedő számkört 14 leczkében adja elő. Alkal-
mazott példái világosak, tiszták. Csak elvéve akad kö-
zöttük kifogásolni való, mint pl. a 8 begyakorlásánál a
66. lapon egy, melynek megoldására a szerző is egy napi (!)
gondolkodási időt ad tanítványainak. Elmondhatom, hogy

azon jövedelékért, melyvel az «Orsz. Kath. Kántori Egyesület» ügyében benyújtott indítványt pártolva azt tárgyalás napjára elfogadta, tárgysorozati ügyrendjébe, fölvetve s az ügy tárgyalására előadót jelölt ki. Leiszáruind kéri a Tanácsot ezen ügy további szíves pártolati partfogására. Kelt Zsolyben, 1903. szeptember 24-én. *Székely István* elnök, *Morray Lipót* egyházközségi esperes tanfelügyelő, *Györky Antal* jegyző, *Konstvánszky József* körpénztárnok, *Weizner István*, *Fajtlák Antal*, *Jóhán Pál*, *Kopcsa István*, *Máyer Antal*, *Györky Bertalan* tagok.

Meghívás tudományos előadásokra. Főtisztelendő P. Tomcsányi Lajos S. J. főgimnázium tanár folytatni fogja tudományos előadásait: «Erányelvok a történelemben» czimmel, magasabb műveltségű közönség számára, az Angolhiszasszonyok intézetének dísztermében, október első hetétől, azaz október 5-től kezdve, minden hétfőn délután 5 órakor.

Tanítói jubileum. Láng Pál nagymajtényi róm. kath. kántortanító folyó évi augusztus hó 26-án ünnepelté szolgálatának 25-ik évfordulóját. Volt tanítványai — kik részt vettek a középiskolát, tanítóképezdét s más felsőbb tanintézetet látogatnak — szívesen óvacezioiban résziesítették. Fischer Pál nagymajtényi tanító szép beszédben méltatta a jubiléus érdemeit, melyre az ünnepelt meghatóttan mondott köszönetet.

Felelős szerkesztő: Ember Károly.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

Alsó-Récsény (Nyitra vármegye) róm. kath. iskolánál osztálytanítói állásra *okt. 8-ig* pályázat hirdettek. Fizetése államsegéllyel 800 korona. Lakása 1 szoba. Kérvények a *plébániához* címzendők. 596 1—1

Ságh (Nyitra vármegye) kántortanítói állásra *október 10-ig* pályázat hirdettek. Fizetése államsegéllyel 800 korona. Lakása 2 szoba, konyha. Kérvények az alsórécsényi *plébániához* címzendők. 597 1—1

A nagyfödemesi (Pozsonymegye) róm. kath. magyarságú népiskolánál egy osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: 800 korona évi készpénz havi előleges részletekben, butorozott szoba fűtéssel. Kötelessége egy osztályt önállóan, az ismétlőtanulókat pedig társával fölülva tanítani, tanulókat a templomba vezetni. Záróban jártas előnyben részesül. Kérvények az iskolaszékhez intézve *október 12-ig* alulirothoz címzendők. Pályázhatnak férfi-, esetleg nőtanítók. *Berényi Jenő* plébános, iskolaszéki elnök. 582 1—1

Jác plébániához tartozó róm. kath. tanítói állásra szeptember 30-ig hirdettek pályázat Verner plébános úr kezénél betegegye folytán *október 10-ig* el lett halasztva. 584 1—1

Nagysenkviczen (Pozsonym.) kántortanítói állomás. Tanító fizetése: 620 korona. Kántori jövedelem: 410 kor. Lakás: 2 szoba, 1 konyha, kamra, pincze, istálló. Félhónyi gyümölcsös. Kántori jövedelem nemsokára 200 koronával javulni fog. Választás *október 12-én* délelőtt 10 órakor. Személyes megjelenés kívántatik. A 35-ik számban közzétett tanítóállási pályázat megismérlőttatik, választás szintén *október 12.* 591 1—1

Egri érseki megye.

Skator (Borsodm.) filiálisba kántortanító kerestetik. Jövedelme: szántó föld, rét, 17 kat. hold, hívek szántjával, párber házaspáronként egy véka rozs, 20 krajczár; tanár fejénként mindennapiaktól 90 krajczár, ismétlősöktől véka rozs; nyerhető államsegély 158 forint; stóladíj, deputatum. Harangozói teendőikért 15—16 véka rozs, stóla. Pályázhatnak tanítónők is. Állás azonnal elfoglalandó. Fölszerelt kérvények plébániai hivatalhoz Domházára (posta Felsőhangony) küldendők *október tíznapjától*. 585 1—1

A nyirábrányi (Szabolcsmegye) róm. kath. kántor-

tanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelme: két szoba, konyha, kamra és pinczéből álló lakás, istálló, sertés- és baromfió, nagy kert, a község mellett 25 magyar hold szántó föld és rét, párber, stóla, készpénz. A jövedelem összértékben díjjelül szerint 1040 korona 20 fillér. Kérvények keresztlevéllel, házasságkötésről szóló anyakönyvi kivonattal, illetőleg szabad állapotot igazoló lelkészi bizonyítvánnyal, tanképesítő oklevéllel s mindazon helyekről, hol a pályázó alkalmazva volt, működési és erkölcsi bizonyítvánnyal fölszerelve alulirothoz küldendők. Választás *október 20-án* délelőtt Posta, vasút helyben. *Dr. Kovácsózy Kornél* lelkész. 593 1—1

Csanádi egyházmegye.

A rafniki róm. kath. népiskolánál nyugdíjazás folytán üresedésben levő kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Tanítói jövedelem 800 korona, kántori 54-80 korona, stóla körülbelül 70 korona, alapítványi misék 17-82 korona, összesen: 942-62 korona. Lakás: 2 szoba, konyha, éléskamra, gazdasági épületek és 38 méter tűzfű, melyből az iskola is fűtendő; 2 lánccs föld és házikert. Tanítási nyelv magyar s horvát, illyr vagy bármely szláv nyelv. Folyamodni szándékozók kérvényeiket folyó évi *október 20-ig* *Raschel Antal* iskolaszéki elnök, plébánosnál nyújtásuk be. Rafnik, 1903 szeptember 28. u. p. Dognácska (Krassó-Szörény megye). 587 1—2

Fr-N-Iratosi róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Járandósága 800 korona készpénz, 2 öl kemény tűzfű, lakás és iskola fűtéséhez szükséges szalma. Két szoba, egy konyha, fa- és éléskamra, istálló, 6l. 450 öl házikert, melynek fele szőlővel van beültetve, körülbelül 1000 lélek utáni stóla. Kötelessége a kántortanítói állással járó összes teendőket végezni. Kérvények a kis-iratosi róm. kath. plébániához *október 20-ig* betérjendők. Az állás azonnal eloglalandó s a tanév befejezte előtti el nem hagyható. 576 1—2

Győri püspöki megye.

A barbacsi (Sopronm.) róm. kath. iskolához osztálytanító kerestetik. Fizetése a községtől 600 korona havi részletekben, 200 korona államsegély, butorozott szoba fűtéssel. Képezdevégzett tanítók is folyamodhatnak, de ezek az államsegélyre igényt nem tarthatnak. *Az iskolaszék*. 574 1—1

Badonhelyi kántortanítói állás betöltése okt. 11-én nem történik meg, mert a kántortanító nyugdíja nincs rendben. 583 1—1

A himodi róm. kath. népiskolánál osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetése 800 kor. havi előleges részletekben, egy butorozott szoba fűtés és világítással. Kötelmei: az iskolaszéktől kijelölt osztályt önállóan tanítani és vezetni, az ismétlőiskolában a fiukat oktatói és a kántori teendőkben segédkezni. Csak okleveles férfitanító pályázhat. A megválasztott tartozik állomását azonnal elfoglalni. Egy évi próbaidő elteltével fog véglegesítettetni. A pályázni óhajtok kérvényeiket f. évi *október hó 10-ig* a himodi (Sopronm.) róm. kath. iskolaszék elnökének címezve nyújtásuk be. 592 1—1

Kassai egyházmegye.

A tokaji (Zemplénm.) róm. kath. népiskolánál megüresedett tanítói, illetve tanítónői állásra *október hó 9-ig* terjedő határidővel pályázat hirdettek. Fizetés 952 kor. 50 fillér, melyben a tanterem fűtésére fordítandó összeg befoglaltatik. Van kétszobás lakás, konyha. Pályázhatnak okleveles tanítók és tanítónők. A kéllően fölszerelt kérvények alulirothoz küldendők. Tokaj, 1903 szeptember 16. *Karniss István* lelkész, iskolaszéki elnök. 557 3—3

Nyitrai püspöki megye.

Az ocsadniczai (Trencsénm.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. A kántortanító lakása áll két szobából, konyha, kert, istálló. Fizetése 700 kor., faátalány 104 kor., összeírás 20 kor., szolgára 50 kor., mint kántor 21 kor. Ezenkívül ötödéves korpótlék, évente kollektá és a stóla. Az állomást elhnyeni óhajtok kéllőleg fölszerelt folyamodványait az év október hó 25-ig alul-

irodák kálják meg. A választás napjául ez év október 20-ike napján 2 órakor tüzetik ki, melyre a pályázók személyesen megjelenni tartoznak. Kelt Ócsadéczán 1903 szept. 27. *Benyócs István* isk. elnök. 578 1-2

A nagy-bíttsei (Trensenyemgye) róm. kath. székesepi kántortanító tanszék az iskolaszékek határozata folytán vizsgáttal levén betöltendő, erre pályázatot lehetnek. Javadalmazás: 300 korona fizetés, 160 kor. lakás és két szob. A megválasztottnak kötelező az iskolaszék által kijelölendő osztályt a már megállapított tanyv. sz. szerint vezetni és a leány növendékeket női kézimunkára tanítani. Magyar, német és német nyelv. bírása elvárás. Pályázhatnak csak róm. kath. vallású tanítók, kik kélikben felszerelt kérvényeiket ez év október 20-ig az iskolaszék elnökéhez intézzék. Nagy-Bíttsei, 1903. évi szeptember 20-án. *Dr. Terebessky József* iskolaszéki elnök. 588 1-1

Pécsi egyházmegye.

Geresd község róm. kath. kántortanítói állomásra szeptember 28-ig, mely a választás napja is, pályázat hirdettetik. Javadalmazás: 2 szoba, 2 konyha és a szükséges eszközök. A községtől évenkénti részletekben 1200 korona készpénz. A pécsi püspöktől mint kegyúrtól 20 kilométer romány hasz. tűzifa, ebből 4 kilométer iskolafűtésre, 165 □ föld szántóföld és 1275 □ föld rét. Stóla körülszáll. 40 kor. Az állomás azonnal elfoglalandó. Személyes megjelenés kántortanítóra kérés. Tannyelv magyar-német, templomi nyelv német-magyar. Csak okleveles tanítók pályázhatnak. A folyamodványok *Püspök-Bánya* postán igényesség. Baranyamegyer küldendő a *plébános* kezébe. 590 1-1

Szepesi püspöki megye.

A kis-lomnici (Szepesi) magyar-német róm. kath. kántortanító állásra *kor. 1-ig* pályázat hirdettetik. Fizetése készpénzben és természetben összesen 820 korona. Kelt Szepes, p. Podolin. *Fedor Sándor* iskolaszéki elnök. 579 1-1

A márkusfalvi (Szepesi) róm. kath. iskolaszék egy tanítói állomásra október 10-ig pályázatot hirdet. Javadalmazás: havi készpénztől 100 kor., államségélyből 700 kor., tüzelőanyag költségére 30 kor., női kézimunka tanításáért helyi díjak felvétele, szabályszerű lakás. Kötelező: német nyelv. osztály vezetése, leány növendékeknek kézimunkában való oktatása. Tannyelv ismerete kívánatos. Az állomás október 15-ig elfoglalandó. *Kovács Gyula*, plébános. 581 1-1

Szombathelyi egyházmegye.

Aisó Eőr (Vas megye) magyar tannyelvű népiskolájához a másodtanítói állásra pályázat hirdettetik. Fizetése egy polgári evre 720 korona, havi részletben előre fizetve, bűtörzött szoba fűtéssel. Kötelessége az I. és II. osztályú tanulók oktatása és a kántor teendőiben segítkezés. Oklevél s egyéb bizonyítványokkal felszerelt kérvények október 10-ig nagys. Pulay József tisz. kano. közs. esperes-plébános, iskolaszéki elnök úrhoz Aisó-Eőrnél küldendők. Az állás október 15-én elfoglalandó. *Hercsák Béla* tanító, iskolaszéki jegyző. 566 2-2

A vas-komjathi róm. kath. osztálytanítói állomásra pályázat hirdettetik. Fizetés 600 kor.; 200 kor. államségély engedélyezése iránt lépések fognak tétetni. Tannyelv magyar-német-magyar. A folyamodványok az iskolaszék elnökéhez küldendők október 23-ig. Tanítónk is pályázhatnak. 575 1-1

Váczi egyházmegye.

A törtéti róm. kath. iskolának a IV. tanítói állásra 800 korona javadalmazással pályázat hirdettetik. A pályázók kérvényeiket október 7-ig, kelt. Hainiss Dezső plébánoshoz kálják. *Szabó Gyula* tanító. 595 1-1

Veszprémi egyházmegye.

Jasd község róm. kath. iskolaszéke pályázatot hirdet másodtanítói állásra. Evi javadalmazása: 800 kor., lakás természetben és 8 m. tűzifa. Köteles ezért egy osztályt önállóan vezetni, az ismétlőket tanítani, a templomban előnyelmi és a kántoriakban segítkezni. Az állás tanító

közben el nem hagyható. A kérvényeket kerem október 20-ig hozzám beküldeni. A személyesen megjelenni előnyben részesülnek. Az állás november 1-én elfoglalandó. Jasd, 1903 szeptember 29. *Harmay Antal* iskolaszéki elnök. 594 1-1

Ajánlkozás. Okleveles kath. kántortanító állást váltóztatni óhajtna, állást keres. Czim: Kántortanító, Szőcs (Vas megye). 577 1-2

Kereslet. Helyettes kántortanítót keresek. Fizetése havonta 60 korona. *Rack Károly*, Kuczura (Bácsm.). 573 1-1

Kereslet. Magyar-német okl. róm. kath. tanító, kántorságban járatos, állást keres. Czim: Tanító, Bánhida (Komárom megye), post-restante. 580 1-1

Kereslet. Három képezdei osztályt általános jó sikerrel vezetett fiatal ember másodtanítói állást keres. Czim: *Varga József*, Lovasz-Patona (Veszprém megye). 589 1-1

Osztálytanítónak vagy kántorsegednek ajánlkozás. 6 évi gyakorlattal, bárhová. Czim: *Tanító Felső-Hahót*, poste restante. 549 3-3

Az olvasás tanítását és megtanulását rendkívül könnyebbé teszi 1-2
Eljárásom a phonomimika segítségével való olvasástanításában.
Részletes útmutatás.
A hangképzés, a hang és betű közötti okozati összefüggés, a betű személyesítése alapján írta:
PETER JÓZSEF, tanító.
Második kiadás. — Kapható: 1 korona és 5 fillér beküldése ellenében a szerzőnél, Vár-Sellyen (Nyírmegye).

Orgonaépítési műintézet.
Rieger Testvérek
villamosgépekkel berendezett cs. és kir. udvari orgonagyára
Budapest, VII., Garay-utcza 48.
cs. és kir. udvari szállítók, a Szentis jövágja, a Ferencz József-rend lovágja.
A parisi es bécsi világkiállításokon stb. helyről kifűntetve.
Legolesobb árban es kedvező fizetési feltételek mellett kiváló tiszta legnyomas-esorendszerint (pneumatikai) tartós, nemes-hangú orgonákat szállit. 30 év óta 80 orgonát szállított. Mindennemű orgonajavításokat es hangolásokat a legmersekeltebb árban es lelkiismeretes pontossággal teljesít. Orgona jókarban tartása mersekeltebb árban es vállaltatik. Tervezetek es rajzok kívánatra díjtalanul.

